

УДК 338.43:631.2

О. Р. Дирбавка,
аспірант, Науково-дослідний інститут "Агропромпродуктивність"

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проведено аналіз сучасного стану матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарських підприємств, визначено шляхи покращення стану і ефективного їх використання.

The analysis of the contemporary state of the material-technical resources of the agricultural enterprises is produced, the ways of an improvement in the state and their effective use are designated.

Ключові слова: матеріально-технічні ресурси, інженерно-технічне забезпечення, ресурсний потенціал, сільськогосподарське машинобудування, ресурсозберігаючі технології.

ВСТУП

На сьогодні склалася критична ситуація з технічним забезпеченням агропромислового комплексу. Сільськогосподарські підприємства лише на 45—58 % технологічної потреби забезпечені технікою, з якої майже 90 % одиниць потребує заміни. Кількість зношеної техніки, яку щороку списують підприємства, значно перевищує кількість, що закуповується. Крім того, низький рівень її якості та надійності призводить до збільшення строків виконання механізованих робіт, річного та сезонного навантаження на машинно-тракторний парк, і втрат сільськогосподарської продукції. Система технічного сервісу не функціонує. Витрати, пов'язані з ремонтом і технічним обслуговуванням машин і обладнання, щороку зростають.

Не відповідає потребі рівень забезпечення сільського господарства висококваліфікованими кадрами механізаторів. Знижується роль інженерно-технічної служби в здійсненні ефективної технічної політики в агропромисловому комплексі.

Такий стан справ може призвести до значного зменшення обсягів вирощування та переробки сільськогосподарської продукції, що загрожуватиме продовольчій безпеці держави.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою досліджень є проведення аналізу сучасного стану матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарських підприємств та вивчення їх особливостей, а також визначення шляхів

та пріоритетних завдань для покращення стану і ефективного їх використання.

Україна має значний економічний та інтелектуальний потенціал, що спроможний створити потужну матеріально-технічну базу, яка відповідатиме вимогам агротехніки з урахуванням структури та обсягів агропромислового виробництва. Для ефективного проведення сільськогосподарських робіт агропромисловий комплекс повинен мати більш як 400 тис. тракторів, 75—80 тис. зерно-, 9—10 тис. кукурудзо- і 8—9 тис. бурякозбиральних комбайнів, десятки тисяч одиниць ґрунтообробної, посівної та іншої сільськогосподарської техніки, розвинуту структуру інженерно-технічного забезпечення. Необхідно створювати і виготовляти вітчизняну сільськогосподарську техніку нового покоління.

Орієнтація на забезпечення аграрного виробництва виключно імпортною сільськогосподарською технікою недоцільна з економічної та соціальної позиції, оскільки це призведе до втрати виробничого та науково-технічного потенціалу, а також зростання безробіття, послабить продовольчу і економічну безпеку держави.

РЕЗУЛЬТАТИ

Для України доцільним є постачання для аграрного сектору переважно вітчизняної сільськогосподарської техніки високого рівня, що дасть змогу впровадити ресурсозберігаючі технології, забезпечити інноваційний розвиток галузі та конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції.

Проблему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу передбачається розв'язати шляхом:

— проведення системного моніторингу стану технічного забезпечення аграрного сектору, ринку матеріально-технічних і енергетичних ресурсів;

— розроблення і впровадження конкурентоспроможних технологій та технологічних комплексів машин для інноваційного розвитку агропромислового комплексу;

— удосконалення інформаційних систем моніторингу агроресурсів та використання на їх основі ресурсозберігаючих, екологічно безпечних технологій і техніки для виробництва сільськогосподарської продукції;

— дотримання науково обґрунтованих агробіологічних, економічних і техніко-експлуатаційних вимог до нових технічних засобів та технологічних комплексів машин;

— випробування (тестування) та сертифікації нових технічних засобів, контролю їх якості, відповідності сучасним вимогам сільськогосподарського виробництва;

— оновлення машинно-тракторного парку переважно за рахунок техніки вітчизняного виробництва і підтримання його в робочому стані з проведенням своєчасного технічного обслуговування та ремонтно-відновлювальних робіт;

— розроблення і впровадження нових форм використання сільськогосподарської техніки і систем контролю якості технічних послуг;

— забезпечення правового захисту сільськогосподарських товаровиробників від недобросовісної конкуренції, запобігання зловживанням на ринку матеріально-технічних і енергетичних ресурсів;

— здійснення нагляду за технічним станом сільськогосподарської техніки, створення і ведення її єдиного електронного реєстру;

— розвитку міжнародного співробітництва з питань інженерно-технічного забезпечення аграрного сектору;

— розроблення програм підготовки та підвищення кваліфікації інженерно-технічних кадрів і механізаторів широкого профілю.

Вітчизняне сільськогосподарське машинобудування повинно спрямовуватися на підвищення рівня і конкурентоспроможності техніки шляхом:

— підвищення рівня наукових досліджень і прискорення впровадження їх результатів у сільськогосподарське машинобудування;

— широкого застосування сучасних систем автоматизованого проектування з використан-

ням уніфікованої елементної бази;

— використання об'єктів права інтелектуальної власності у процесі створення сільськогосподарської техніки нового покоління;

— підвищення надійності та якості сільськогосподарської техніки;

— зменшення питомих витрат пального;

— фінансової підтримки виконання програм інноваційного розвитку.

Інтеграція аграрного сектору України у світовий економічний простір потребує переходу його системи інженерно-технічного забезпечення на міжнародні стандарти, налагодження зв'язків з іноземними науковими центрами та провідними світовими виробниками сільськогосподарської техніки.

Завдання і заходи, спрямовані на розв'язання проблеми і досягнення мети:

1. Формування єдиної інформаційної бази даних у системі інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу, підвищення рівня інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, для чого слід здійснити:

1) проведення моніторингу розвитку вітчизняних та світових технологій і техніки для виробництва сільськогосподарської продукції, ринку матеріально-технічних і енергетичних ресурсів, формування інформаційної бази даних;

2) створення і ведення єдиного електронного реєстру технічних засобів.

2. Розроблення та впровадження ресурсозберігаючих технологій і технічних засобів для інноваційного розвитку агропромислового комплексу, чому сприятиме:

а) виконання науково-дослідних робіт з розроблення і впровадження ресурсозберігаючих технологій для інноваційного розвитку агропромислового комплексу;

б) виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з розроблення технічних засобів для впровадження ресурсозберігаючих технологій в агропромисловому комплексі;

в) розроблення технологічних регламентів і технічних умов на послуги з технічного сервісу;

г) проведення сертифікаційного випробування нових технологій і технічних засобів.

3. Формування та розвиток ринку матеріально-технічних і енергетичних ресурсів, для чого необхідним є:

а) державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників на придбання сільськогосподарської техніки і обладнання вітчизня-

ного виробництва;

б) державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників шляхом здешевлення коротко- та середньострокових кредитів для придбання сільськогосподарської техніки, матеріально-технічних і енергетичних ресурсів та оплати послуг з виконання ремонтних робіт;

в) поетапне переоснащення зазначених підприємств конкурентоспроможною сільськогосподарською технікою та обладнанням;

г) підтримання в робочому стані машинно-тракторного парку шляхом проведення ремонтно-відновлювальних робіт і поліпшення технічного сервісу.

4. Удосконалення форм і методів використання технічних засобів в агропромисловому комплексі, а саме:

а) розроблення рекомендацій з оптимізації технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств з урахуванням їх спеціалізації та концентрації виробництва, тенденцій розвитку техніки та форм її ефективного використання;

б) розвиток мережі фірмових технічних центрів і дилерських підприємств з продажу та сервісного забезпечення сільськогосподарської техніки.

5. Створення системи контролю якості сільськогосподарської техніки і технічних послуг для зменшення втрат сільськогосподарської продукції від несвоєчасного і низькоякісного проведення механізованих робіт.

6. Підвищення ефективності системи інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу.

ВИСНОВКИ

Виконання описаних заходів дасть змогу:

— прискорити відтворення матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва;

— підвищити рівень інформаційного забезпечення виробників сільськогосподарської продукції шляхом доступу до баз даних про прогресивні технології виробництва продукції та технічні засоби;

— прискорити інноваційний розвиток аграрного сектору шляхом впровадження прогресивних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;

— підвищити рентабельність виробництва сільськогосподарської продукції, її конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринку, зменшити втрати;

— підвищити ефективність використання

матеріально-технічних і енергетичних ресурсів;

— зменшити у процесі виробництва сільськогосподарської продукції техногенне навантаження на довкілля;

— удосконалити систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу.

Література:

1. Формування і реалізація державної політики розвитку матеріально-технічної бази АПК в Україні. — К.: ІАН УААН, 2003. — 635 с.

2. Формування ринків матеріальних ресурсів АПК/ За ред. Г.М.Підлісецького. — К.: Інститут аграрної економіки, 2001. — 428 с.

3. Шкляр В. Б. Оновлення та розвиток технічних засобів у сільськогосподарському виробництві: дисертація канд. екон. наук: 08.07.02/ Інститут аграрної економіки УААН. — К., 2003.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2009 р.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ІНВЕСТИЦІЇ. ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

ЖУРНАЛ
ВИХОДИТЬ
24 РАЗИ НА РІК

Через редакцію
передплата проводиться
з будь-якого місяця!

Передплатний
індекс: 23892

Свідоцтво
КВ № 12178-1062 ПР
від 11. 01. 2007 року

www.investplan.com.ua

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з

ЕКОНОМІКИ

ЗАСНОВНИКИ:

- Рада по вивченню продуктивних сил України Національної академії наук України,
- ТОВ "ДКС Центр"

вул. Дорогожичська, 18, к. 29
(044) 458 10 73, 537 14 33, 223 26 28
e-mail: dks@kiev.relc.com
economy_2008@ukr.net